

## INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen  
2022-01-31  
Besvaras senast  
2022-02-21

Till socialminister Lena Hallengren (S)

### **2021/22:308 Socialtjänstens utredningar av barn och ungdomar**

Det är socialtjänstens utredningar som ligger till grund för besluten i vårdnad, boende och umgänges mål samt när det gäller omhändertagande enligt lagen om vård av unga. Det är därför viktigt att de som utför utredningarna har rätt utbildning och att de beslut som fattas är sakligt grundande.

Det är tydligt uttalat att en utredare i ett brottmål som genomför ett samtal med ett barn bör ha en särskild kompetens för det. Syftet är att säkerställa att samtalet sker på ett likvärdigt och objektivt sätt. Utgångspunkten är att barnet ska svara med sina egna ord och inte det barnet tror att utredaren förväntar sig att barnet ska svara. Samma tydlighet finns dock inte för samtal med barn inom socialtjänsten.

Socialtjänstens samtal ska inte bli förhör, men samtidigt är det viktigt att få fram vad barnet vill och känner. Barn har rätt till delaktighet och inflytande även om det sedan är de vuxna som fattar beslut.

I dag ges många olika utbildningar inom området barnsamtal som är tillgängliga för dem som arbetar inom området, vilket är bra. Problemet är att de har olika inriktningar och är spretiga. Socionomutbildningen är bred och spänner över hela det sociala verksamhetsområdet, vilket i grunden är bra, men det finns anledning att se över om man ska komplettera utbildningen med fördjupnings- och specialistutbildningar med fokus på till exempel barn, likt det som finns i sjuksköterskeutbildningen.

Förutom vikten av att inneha kunskap om hur man genomför rättssäkra barnsamtal är det viktigt att man använder enhetliga, evidensbaserade och objektiva utredningsmetoder. I dag finns det, utöver de allmänna råd och den handbok som Socialstyrelsen ger ut, ingen formell mall för hur en socialtjänstutredning ska se ut eller några krav på vad den ska innehålla.

Riskbedömningen är en av de utredningar där man genom nationell styrning behöver säkerställa att mer enhetliga metoder används. Riskbedömningen ska svara på vilka risker barnet riskerar att bli utsatt för och som kan påverka bedömningen av föräldrarnas föräldraförmåga. Bedömningen kan resultera i att föräldrarna behöver stöd i sitt föräldraskap eller att barnet inte ska ha någon eller lite kontakt med en av eller båda föräldrarna. Det är viktigt att dessa bedömningar blir korrekta för att inte riskera att barn omhändertas – eller inte

omhändertas – på felaktiga grunder.

Hur den enskilde genomför utredningen, vilka undersökningsmetoder som används och hur återkopplingen sker till föräldrar och barn skiftar därför, liksom kvaliteten. För att öka kvaliteten, sakligheten och tydligheten behövs en enhetlighet när det kommer till utredningsmetod och innehåll för vårdnadsutredningar och andra utredningar som gäller barn. En sådan styrning skulle även kunna bidra till att säkerställa att den enskilde utredaren kan bibehålla objektiviteten och bli mindre känslostyrd.

En nyligen lämnad rapport från Jämställdhetsmyndigheten visar att domstolen i 57 procent av målen om vårdnad, boende och umgänge inte anger barnets inställning till domen, och att i 69 procent av målen har någon form av riskbedömning gjorts, men bedömningarna är inte systematiska eller sammanhängande. Det finns inte heller någon metod för hur risk beaktas.

Domstolen har ansvar att säkerställa att man fattar beslut på faktabaserade underlag, men socialtjänsten är den som arbetar närmast familjen och behöver bistå domstolen med bättre underlag.

Med anledning av detta vill jag fråga socialminister Lena Hallengren:

1. Avser ministern att ge våra nationella myndigheter i uppdrag att utreda vilka kompetenser som behövs för att genomföra barnsamtal på ett adekvat sätt?
2. Avser ministern att ge våra nationella myndigheter i uppdrag att ta fram tydligare riktlinjer för genomförandet av utredningar som bygger på evidensbaserade metoder för att skapa likvärdighet i hela landet?

.....

Martina Johansson (C)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch